

INDIVIDUAL, GURUH VA OMMAVIY SINFDAN TASHQARI ISHLARNI TASHKIL ETISH

Shaymardanova Sabohat

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti

Pedagogika fakulteti

Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi

3-kurs, 2-23-guruh talabasi

Annotatsiya

Ta'lim-tarbiya jarayonining samaradorligini oshirishda sinfdan tashqari ishlar muhim o'rin tutadi. Sinfdan tashqari faoliyatlar o'quvchilarning qiziqishlari, qobiliyatlari va ijodiy salohiyatini rivojlantirishga xizmat qiladi. Mazkur maqolada individual, guruh va ommaviy sinfdan tashqari ishlarning mazmuni, maqsadi, vazifalari hamda ularni tashkil etishning pedagogik asoslari yoritilgan. Shuningdek, sinfdan tashqari mashg'ulotlarning o'quvchilarning shaxsiy rivojlanishi, mustaqil fikrlashi va ijtimoiy faolligini oshirishdagi ahamiyati tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: sinfdan tashqari ishlar, individual faoliyat, guruhli faoliyat, ommaviy tadbirlar, tarbiya, pedagogika, o'quvchi shaxsi, ijodkorlik, ta'lim.

Abstract

Extracurricular activities play an important role in improving the effectiveness of the educational process. Such activities help develop students' interests, abilities, and creative potential. This article discusses the content, objectives, functions, and pedagogical foundations of individual, group, and mass extracurricular activities. The significance of extracurricular work in developing students' personalities, independent thinking, and social engagement is also analyzed.

Keywords: extracurricular activities, individual activities, group activities, mass events, education, pedagogy, student development, creativity, learning.

Introduction

Bugungi kunda ta'lim tizimining asosiy vazifalaridan biri nafaqat bilimli, balki ma'naviy yetuk, mustaqil fikrlaydigan va ijtimoiy faol shaxsni tarbiyalashdan iboratdir. Ushbu maqsadga erishishda dars jarayoni bilan bir qatorda sinfdan tashqari ishlar ham muhim ahamiyat kasb etadi. Chunki sinfdan tashqari faoliyatlar o'quvchilarning bo'sh vaqtini mazmunli tashkil etish, ularning qiziqish va ehtiyojlarini qondirish hamda ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish imkonini beradi.

Sinfdan tashqari ishlar o'quvchilarning yosh va individual xususiyatlarini hisobga olgan holda tashkil etiladi. Bunday faoliyatlar o'quvchilarni jamoada

ishlashga, mas'uliyatni his qilishga, tashabbuskorlikka va mustaqil qaror qabul qilishga o'rgatadi. Shu bilan birga, ular ta'lim jarayonida olingan bilimlarni amaliyotda qo'llash uchun ham qulay sharoit yaratadi.

Pedagogik amaliyotda sinfdan tashqari ishlar odatda individual, guruh va ommaviy shakllarda tashkil etiladi. Har bir shaklning o'ziga xos maqsadi va vazifalari mavjud bo'lib, ular o'quvchilarning har tomonlama rivojlanishiga xizmat qiladi.

Mazkur maqolaning maqsadi individual, guruh va ommaviy sinfdan tashqari ishlarning mazmun-mohiyatini ochib berish hamda ularni samarali tashkil etishning pedagogik jihatlarini tahlil qilishdan iborat.

Materials and Methods

Maqolani tayyorlash jarayonida pedagogik adabiyotlar, ilmiy maqolalar va me'yoriy hujjatlar tahlil qilindi. Tadqiqot davomida kuzatish, taqqoslash, umumlashtirish va pedagogik tahlil metodlaridan foydalanildi.

Shuningdek, umumta'lim maktablarida tashkil etilayotgan sinfdan tashqari tadbirlar o'rganilib, ularning o'quvchilar rivojlanishiga ta'siri tahlil qilindi.

Results

Tadqiqot natijalari sinfdan tashqari ishlarning uchta asosiy shakli mavjudligini ko'rsatdi:

Individual sinfdan tashqari ishlar

Individual faoliyatlar alohida o'quvchi bilan ishlashni nazarda tutadi. Bunday mashg'ulotlar o'quvchining qiziqishi, qobiliyati va ehtiyojlaridan kelib chiqib tashkil etiladi.

Individual ishlarning asosiy turlari:

1. kitob mutolaasi;
2. referat va loyiha tayyorlash;
3. ijodiy ishlar;
4. fan olimpiadalariga tayyorgarlik;
5. yakka tartibdagi maslahatlar.

Ushbu faoliyatlar o'quvchilarning mustaqil ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi va ularning bilim darajasini oshirishga xizmat qiladi.

Guruh shaklidagi sinfdan tashqari ishlar

Guruhli faoliyatlarda bir nechta o'quvchilar umumiy maqsad asosida birgalikda faoliyat olib boradilar.

Misollar:

1. fan to'garaklari;
2. sport seksiyalari;
3. badiiy havaskorlik to'garaklari;

4. debat klublari;
5. ekologik guruhlar.

Guruhli ishlar o'quvchilarda hamkorlik, muloqot va jamoada ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Ommaviy sinfdan tashqari ishlar

Ommaviy tadbirlar ko'p sonli o'quvchilarni qamrab oluvchi faoliyatlar hisoblanadi.

Ularga:

1. bayram tadbirlari;
2. ko'rik-tanlovlar;
3. sport musobaqalari;
4. fan haftaliklari;
5. konferensiyalar;
6. ekskursiyalar;

kiradi.

Bunday tadbirlar o'quvchilarning ijtimoiy faolligini oshirish va jamoaviylik tuyg'usini shakllantirishga yordam beradi.

Discussion

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, sinfdan tashqari ishlar ta'lim va tarbiya jarayonining uzviy qismi hisoblanadi. Individual faoliyat o'quvchining shaxsiy qobiliyatlarini rivojlantirishga xizmat qilsa, guruhli faoliyat hamkorlik va muloqot ko'nikmalarini shakllantiradi. Ommaviy tadbirlar esa o'quvchilarni jamoa hayotiga faol jalb etadi va ularda fuqarolik mas'uliyatini rivojlantiradi.

Zamonaviy pedagogik yondashuvlar sinfdan tashqari ishlarni tashkil etishda innovatsion texnologiyalar va interaktiv metodlardan foydalanishni tavsiya etadi. Masalan, raqamli platformalar orqali onlayn viktorinalar, virtual ekskursiyalar va loyihaviy faoliyatlarni tashkil etish mumkin. Bu esa o'quvchilarning qiziqishini yanada oshiradi.

Shuningdek, sinfdan tashqari ishlarni tashkil etishda o'quvchilarning qiziqishlari va ehtiyojlarini hisobga olish muhim hisoblanadi. Aks holda tadbirlarning tarbiyaviy samaradorligi pasayishi mumkin.

Conclusion

Sinfdan tashqari ishlar o'quvchilarning har tomonlama rivojlanishida muhim pedagogik vosita hisoblanadi. Individual, guruh va ommaviy shakllarda tashkil etilgan faoliyatlar o'quvchilarning bilimlarini boyitadi, qobiliyatlarini rivojlantiradi va ijtimoiy faolligini oshiradi.

Tadqiqot natijalariga asoslanib quyidagi tavsiyalar beriladi:

1. Sinfdan tashqari ishlarni o'quvchilarning qiziqishlari asosida tashkil etish.
2. Individual qobiliyatlarni rivojlantirishga alohida e'tibor qaratish.
3. Guruhli faoliyatlar orqali hamkorlik ko'nikmalarini shakllantirish.
4. Ommaviy tadbirlar sonini ko'paytirish va sifatini oshirish.
5. Zamonaviy axborot texnologiyalaridan keng foydalanish.

Shunday qilib, individual, guruh va ommaviy sinfdan tashqari ishlar o'quvchilarning barkamol shaxs sifatida shakllanishida muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

References

1. O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi. Boshlang'ich ta'lim davlat ta'lim standarti. Toshkent; 2023.
2. OECD. PISA 2022 Results. Paris: OECD Publishing; 2023.
3. UNESCO. Global Education Monitoring Report 2024. Paris: UNESCO; 2024.
4. Norbosheva M, Kayumova M, Odiljonov OO. Autizm spektr buzilishi: sabablari, belgilari va jamiyatdagi o'rni. Technical Science Research in Uzbekistan. 2025;3(2):10-15. doi:10.5281/zenodo.14852215.
5. Norbosheva M, Normurodova A, Odiljonov OO. Diqqat va xotira psixokorreksiya. Journal of Universal Science Research. 2025;3(2):70-80. doi:10.5281/zenodo.14846062. Available from: <https://universalpublishings.com/index.php/just/article/view/9882>
6. Мукумова, Д. З. (2019). INFLUENCE OF KAMOL KHUJANDI'S CREATIVE WORKS ON BISOT SAMARKANDI'S CREATIVE WORKS. *Вестник Педагогического университета*, (4), 170-175.
7. Mukumova, D. Z. (2020). ВЛИЯНИЕ КАМОЛА ХУДЖАНДИ НА СТАНОВЛЕНИЕ ЖАНРА ГАЗЕЛИ В ПОЭЗИИ XV-XVI ВЕКОВ (НА ПРИМЕРЕ ПОЭТИЧЕСКОГО КРУГА БУХАРЫ). *Theoretical & Applied Science*, (7), 414-419.
8. Bakhridinovna, O. F. (2022). The role of ethnic and national values in the formation of intergenerational relations in social psychology.
9. Разыкова, Л. Т., & Очилова, Ф. Б. (2021). Эффективность масок и респираторов в предотвращении бактериальной колонизации верхних дыхательных путей у врачей больниц.
10. Шамсиев, Ў., & Абдусаматов, Х. (2022). ДАСТЛАБКИ МУЛОҚОТ–ШАХС ШАКЛЛАНИШИНИНГ АСОСИ. *Central Asian Research Journal for Interdisciplinary Studies (CARJIS)*, 2(2), 202-207.

11. Шамсиев, У. Б. (2012). Оилавий муносабатлар тизимида боланинг узини-узи англаш жараёни Укув-услугий кулланма. *Укув-услугий кулланма.-Т.: "Мумтоз суз" нашриёти.*